

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

СИСТЕМИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Спеціальність **051 Економіка**

Освітній рівень **Другий (магістерський)**
Освітня програма **Міжнародна економіка**

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

обов'язкова
українська

Завідувач кафедри
інформатики та комп'ютерної техніки

Сергій УДОВЕНКО

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри інформатики та комп'ютерної техніки
Протокол № 1 від 26/08/2022 р.

Розробники:

Вільхівська О. В., к.е.н., доц., кафедри інформатики та комп'ютерної техніки

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри - розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Розвиток підприємства залежить від якості управлінських рішень, які виникають в управлінській діяльності і потребують необхідності методологічної, інформаційної і програмної підтримки їх формування. Дуже важливу роль в рішенні цієї задачі відіграють системи прийняття рішень (СПР).

СПР призначені для підтримки багатокритеріальних рішень у складному інформаційному середовищі. При цьому під багатокритеріальністю розуміють той факт, що результати прийнятих рішень оцінюються не по одному, а по сукупності багатьох показників розглянутих одночасно.

Інформаційна складність визначається необхідністю врахування великого обсягу даних, обробка яких без допомоги сучасної обчислювальної техніки практично нездійсненна. У рамках розробленої дисципліни «Системи прийняття рішень в міжнародному бізнесі» запропоновано у якості такої інформаційної системи використовувати пакет *MS Project*.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців теоретичних знань в області прийняття управлінських рішень, ознайомлення з принципами алгоритмізації при вирішенні практичних завдань, формування практичних навичок з питань класифікації, архітектури, структури СПР; інформаційні сховища даних; засоби і методи вилучення, обробки і завантаження даних; багатовимірні бази даних і засоби аналізу *OLAP*; засоби *Data Mining*; створення нового проекту, структурування проекту за фазами, використання завдань-віх для подальшого відстеження проекту, визначення вартості завдань проекту та сумарного завдання всього проекту, використання методів визначення ризиків у розкладі, ресурсних та бюджетних ризиків, аналізу перспектив проекту та заходів для досягнення потрібних результатів проекту.

Програма навчальної дисципліни передбачає навчання у формі лекцій, лабораторних занять та самостійної роботи студентів. Для практичного засвоєння основних тем дисципліни – лабораторні заняття, індивідуальна робота та консультації проводяться з застосуванням персональних комп'ютерів, локальної мережі та мережі Інтернет у комп'ютерних класах. Всі види занять забезпечуються необхідними надрукованими та електронними методичним матеріалами, що розташовані у системі ПНС та в електронній бібліотеці та репозиторії ХНЕУ ім.С.Кузнеця.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Глобальна економіка	Міжнародні бізнес-стратегії підприємства
Методи та моделі прогнозування зовнішньоекономічної діяльності	Міжнародний бізнес-аналіз
	Дипломна робота

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	РН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.
СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси	РН4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень. РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науковоаналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.
СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.	РН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.
СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науковоаналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.	РН10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.
ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси	РН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК5. Здатність працювати в команді. СК13. Створювати аналітичну систему щодо оцінки ефективності міжнародної економічної діяльності підприємства та ступеня його адаптації до змін зовнішнього середовища.	РН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.
СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем. СК13. Створювати аналітичну систему щодо оцінки ефективності міжнародної економічної діяльності підприємства та ступеня його адаптації до змін зовнішнього середовища.	РН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

<p>СК6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.</p> <p>СК10.Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально - економічних систем.</p> <p>СК13. Створювати аналітичну систему щодо оцінки ефективності міжнародної економічної діяльності підприємства та ступеня його адаптації до змін зовнішнього середовища.</p>	<p>РН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.</p>
<p>СК1.Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.</p> <p>СК13. Створювати аналітичну систему щодо оцінки ефективності міжнародної економічної діяльності підприємства та ступеня його адаптації до змін зовнішнього середовища.</p>	<p>РН16. Обґрунтовувати вибір найбільш ефективних управлінських рішень та бізнес-стратегій розвитку міжнародної економічної діяльності на мікро-, мезо- та макрорівнях управління.</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні основи формування системи підтримки прийняття рішень

Тема 1. Методологічні засади формування управлінського рішення

Організаційні структури управління проектами. Види та характеристики організаційних структур управління проектами. Функціональна організація. Матрична організація. Переваги проектноорієнтованої організації управління. Способи переходу до проектноорієнтованої форми організації.

Тема 2. Інформаційні системи СПР.

Огляд сучасних інформаційних систем, що забезпечують управління ІТ-проектами та їх базові і основні функціональні можливості. Організаційні структури управління проектами. Види та характеристики організаційних структур управління проектами. Функціональна організація. Матрична організація. Переваги проектноорієнтованої організації управління. Способи переходу до проектноорієнтованої форми організації.

Тема 3. Планування, формування та розробка ресурсів та вартості проекту.

Основні процеси в управлінні проектами. Процеси ініціалізації, планування, виконання, контролю та закриття проекту. Взаємозв'язки процесів. Планування вартості проекту. Вхідні дані для оцінки вартості ресурсів. Методи та засоби оцінки вартості. Результати оцінки вартості. Визначення вимог до обладнання та матеріальних ресурсів.

Тема 4. Аналіз і оптимізація бюджету проекту.

Забезпечення та контроль якості проекту. Аналіз проекту. Оцінювання зразка. Альтернативний розрахунок. Порівняння з аналогами. Інспекції. Графіки контролю. Діаграми Парето. Статистичне моделювання. Аналіз тенденцій. Поліпшення якості. Переробка. Корируючі дії.

Тема 5. Виявлення та управління ризиками.

Поняття та загальні принципи аналізу ризиків. Загальні принципи аналізу ризиків. Оцінка ймовірності ризикової події. Методи визначення рівня ризику. Методи зниження рівня ризику. Розробка плану управління ризиком.

Змістовий модуль 2. Розробка інвестиційного проекту та його аналіз.

Тема 6. Характеристика систем керування проектами. Автоматизація процесів бізнес-планування і стратегічної оцінки бізнесу на підприємствах.

Управління процесом виконання проекту. Моніторинг і контроль проекту. Визначення відхилень від плану проекту. Опорний план як основа для контролю за виконанням проекту. Показники виконання робіт. Прогнозування остаточної вартості проекту. Створення загальної системи контролю за змінами.

Тема 7. Сучасні підходи до розробки і впровадження інформаційних систем на підприємствах. Оцінка вартості проекту.

Організаційні структури управління проектами. Види та характеристики організаційних структур управління проектами. Функціональна організація. Матрична організація.

Переваги проектноорієнтованої організації управління. Способи переходу до проектноорієнтованої форми організації.

Тема 8. Стратегічні моделі керування підприємствами в інформаційних системах.

Існуючі стандарти розробки проектів. Стандарти управління розробкою програмного забезпечення (COBIT, MOF, MSF, ITIL, PMBOK, ISO 12207, ISO 15504, ISO 9001). Аналіз життєвого циклу проекту згідно зі стандартом PMBOK та стандартами ISO 12207. Зв'язок управління проектом зі знаннями програмної інженерії Guide to the Software Engineering Body of Knowledge (SWEBOOK), IEEE 2004.

Перелік лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

Методи навчання – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

Визначені планом види навчальних занять: лекції; лабораторні роботи; самостійна робота.

При проведенні лекцій використовуються словесні та наочні методи навчання, а саме ілюстрування, демонстрування наочного матеріалу із відповідним словесним поясненням та супроводом.

Методи передачі та сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні та аналітичні.

Методи самостійного оволодіння знаннями студентів, формуванням умінь і навичок:

- продуктивні – проблемні (теми 2, 3, 4, 6),
- репродуктивні – пояснювально-ілюстративні (теми 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8).

Методи, що сприяють успішному засвоєнню знань, умінь: розв'язання типових задач, виконання вправ, конспектування лекцій, розробка структури проекту.

За організаційним характером навчання:

- методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (теми 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8);
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (теми 3, 4, 5);
- методи контролю та самоконтролю у навчанні (теми 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8).
- бінарні, поєднання теоретичного, наочного, практичного матеріалу (теми 3, 4, 5).

В умовах змішаної форми навчання подання лекційного матеріалу та/або проведення лабораторних занять та групових та індивідуальних консультацій відбувається з використанням платформ Zoom, в умовах звичайної аудиторної форми заняття проводяться очно, в аудиторіях та комп'ютерних залах.

Перелік тем практичних занять а також питань та завдань до самостійної роботи студентів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання. Оцінювання здійснюється за такими видами контролю:

Оцінювання здійснюється за такими видами контролю:

1) Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, лабораторних занять, тестових завдань та контрольних робіт і оцінюється сумою набраних балів. Мінімальна кількість балів за результатами контролю поточної успішності складає 35 балів, ця сума балів дозволяє студенту отримати допуск до заліку. Максимальна 60 балів.

Контроль засвоєння студентами навчального матеріалу на лекційному занятті здійснюється шляхом концентрації уваги студентів постановкою питань за раніше вивченим матеріалом, пов'язаним з тематикою лекції.

Оцінювання лабораторних робіт включає оцінювання захисту лабораторної роботи у відповідності до плану навчальної дисципліни. Загальна кількість балів – 50.

Самостійна робота студента включає виконання домашніх завдань. Оцінка за домашнє завдання отримується студентом при наявності виконаного завдання без помилок. Загальна кількість домашніх завдань – 1. Загальна кількість балів – 30.

Тестовий контроль проводиться на комп'ютері з застосуванням системи дистанційного навчання у автоматичному режимі. Тести складаються з 15 – 20 завдань та обмежені за часом їх виконання. Студент має тільки одну спробу для виконання тестових завдань. Максимальна оцінка за виконання тестових завдань за модулями становить 10 балів.

Оцінювання та проведення контрольних робіт відбувається з застосуванням системи дистанційного навчання, контрольна робота тематичного модуля включає теоретичні та практичні завдання та загальна кількість балів за контрольні в змістовних модулях складає 10 балів.

Оцінка за проміжні тестові та контрольні завдання виставляється після закінчення календарного строку, відведеного на виконання завдання.

2) Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового заліку. Залік виставляється як загальна сума балів, набраних за результатами поточного та модульного контролю. Максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік – 60 балів. Бали виставляються з використанням шкали оцінювання:

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Т е м а	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мах бал
Т е м а 1 , 2 ,	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 1	Тема 1. Принципи управління проектами		
	Лекція 2	Тема 1. Принципи управління проектами		
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота 1. Принципи управління проектами.	Лабораторні роботи (захист)	5
	<i>Самостійна робота</i>			

3 , 4	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Виконання практичних завдань щодо пошуку інформації в Інтернет та форматування тексту		
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 3	Тема 2. Інформаційні системи СПР.		
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота 2. Принципи планування проекту. Структурне планування.	Лабораторні роботи (захист)	5
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота 2. Принципи планування проекту. Структурне планування.	Лабораторні роботи (захист)	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення теоретичного матеріалу за заданою тематикою. Виконання практичних завдань.		
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 4	Тема 3. Планування, формування та освоєння ресурсів та проектних витрат.		
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота 3. Робота з ресурсами. Планування ресурсів у проекті.	Лабораторні роботи (захист)	5
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота 3. Робота з ресурсами. Планування ресурсів у проекті.	Лабораторні роботи (захист)	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення теоретичного матеріалу за заданою тематикою. Виконання практичних завдань.		
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 5	Тема 4. Аналіз та оптимізація бюджету проекту.		
	Лекція 6	Тема 4. Аналіз та оптимізація бюджету проекту.		
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота 4. Планування бюджету проекту. Аналіз та оптимізація бюджету.	Лабораторні роботи (захист)	5
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота 4. Планування бюджету проекту. Аналіз та оптимізація бюджету.	Лабораторні роботи (захист)	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення теоретичного матеріалу за заданою тематикою. Виконання практичних завдань.		

Т е м а 5 , 6 , 7 , 8	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 7	Тема 5. Виявлення та управління ризиками.		
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота 5. Аналіз ризиків у проекті. Лабораторна робота 6. Відстеження проекту. Аналіз ходу роботи.	Лабораторні роботи (захист)	5
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота 5. Аналіз ризиків у проекті. Лабораторна робота 6. Відстеження проекту. Аналіз ходу роботи.	Лабораторні роботи (захист)	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення теоретичного матеріалу за заданою тематикою. Виконання практичних завдань.		
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 8	Тема 6. Характеристика систем управління проектами. Автоматизація процесів бізнес-планування та стратегічного оцінювання бізнесу на підприємствах.		
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота 7. Автоматизація процесів бізнес-планування та стратегічного оцінювання бізнесу.	Лабораторні роботи (захист)	5
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота 5. Аналіз ризиків у проекті. Лабораторна робота 6. Відстеження проекту. Аналіз ходу роботи.	Письмові контрольні роботи	10
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення теоретичного матеріалу за заданою тематикою. Виконання практичних завдань.		
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 9	Тема 7. Сучасні підходи до розробки та впровадження інформаційних систем на підприємствах. Оцінка вартості проекту.		

Лабораторне заняття	Лабораторна робота 8. Автоматизація процесів бізнес-планування та стратегічна оцінка бізнесу.		
Лабораторне заняття	Лабораторна робота 5. Аналіз ризиків у проекті. Лабораторна робота 6. Відстеження проекту. Аналіз ходу роботи.		
<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення теоретичного матеріалу за заданою тематикою. Виконання практичних завдань.		
<i>Аудиторна робота</i>			
Лекція 10	Тема 8. Стратегічні моделі управління підприємством в інформаційних системах.		
Лабораторне заняття	Лабораторна робота 9. Створення та підготовка звітів. Лабораторна робота 10. Створення фінансового звіту.	Письмові тести	10
Лабораторне заняття	Лабораторна робота 5. Аналіз ризиків у проекті. Лабораторна робота 6. Відстеження проекту. Аналіз ходу роботи.	Дослідницька робота	30
<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення теоретичного матеріалу за заданою тематикою. Виконання практичних завдань.		

Рекомендована література

Основна

1. Системи і методи підтримки прийняття рішень [Текст] : підручник / [уклад.: П. І. Бідюк, О. Л. Тимошук, А. Є. Коваленко, Л. О. Коршевніук] ; Електронне мережне навчальне видання; КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/48418/1/Systemy_i_metody_pidtrymky_pryiniattia_rishen.pdf
2. Зачко О. Б., Івануса А.І., Кобилкін Д.С. Управління проектами: теорія, практика, інформаційні технології. – Львів: ЛДУ БЖД, 2019. – 173 с

Додаткова

3. Зачко О. Б. Моделі управління безпекою інфраструктурних проєктів на стадії планування / О. Б. Зачко, Д. С. Кобилкін, Р. Р. Головатий // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проєктами. – Х. : НТУ «ХПІ», 2019. – № 2 (1327). – С. 43–49. Бібліогр.: 22 назв. – ISSN 23114738.
4. Ivanusa A. «Project of forming «culture and safety» of the airport» // MATEC Web of Conferences, V. 247, 00045 (2018)
5. Yemelyanenko S., Rudyk Y., Ivanusa A. Geoinformational system for risk assessment visualization // Computer sciences and information technologies (CSIT 2018), September 11-14, 2018, Lviv, Ukraine, p. 17-21.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

6. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С.Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5437>